

לקוטי תורה • פרשת נצבים • מאמר 3

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו וגו'

כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפיו

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/3)

1 כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו וגו'. (פ"ה דעירובין נ"ד א' רבות כי תשא פ"ז [פרק ז'] וס"פ נצבים תד"א [תנא דבי אליהו] ח"א [חלק א'] פכ"ז ח"ב [חלק ב'] פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד]) להבין כפל הלשון במה שנאמר תחלה לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא.

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו" וגו'. (עירובין, פרק ה, דף 54a; [מדרש] רבה, כי תשא, פרק 7, וסוף נצבים; תנא דבי אליהו, חלק א, פרק 27, [חלק ב, פרק 14]) [יש להבין] את הכפילות כלשון האמורה תחילה: "לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא".

אך הנה נפלאה עם שהוא לשון פלא הוא ג"כ לשון הפרשה. כמו לפלא נדר (בפ' אמור כ"ב כ"א).

אולם, "נפלאה", אף שהיא לשון פלא, היא גם לשון הפרשה, כמו "לפלא נדר" (בפרשת אמור, כב, כא).

ותרגומו לפרשא וכן פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] שם להפריש וכנזכר מזה בד"ה ואכלתם אכול גבי להפליא (ואפשר שהם ענין אחד כי מה שהוא מופרש ומובדל הרי זה כענין הפלא שהוא ג"כ ענין המכוסה ונעלם ואינו מושג וכ"כ [וכן כתב] בשרשים)

ותרגומו "לפרשא", וכן פירש רש"י שם: "להפריש"; וכפי שנזכר על כך במאמר המתחיל "ואכלתם אכול", בענין "להפליא". (ואפשר ששתי המשמעויות הן ענין אחד: דבר המופרש ומובדל דומה לפלא, שגם הוא ענין מכוסה ונעלם ואינו מושג. וכך כתוב בספר השורשים.)

והענין כי תלת דרגין אינון מתקשראן דא בדא קודשא ב"ה ואורייתא וישראל וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא פ"י שכל אחד הוא בבחי' סובב וממלא.

והענין הוא: "תלת דרגין אינון מתקשראן דא בדא: קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל; וכל חד דרגא על דרגא, סתים וגליא". כלומר, כל אחד מהם הוא בבחינת סובב כל עלמין וממלא כל עלמין.

ממלא הוא בבחינת הלבשה והשגה ונק' גליא וכמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל בפ"י וענין עלמא דאתגליא.

ממלא כל עלמין הוא בבחינת התלבשות והשגה, והוא נקרא "גליא", כפי שמוסבר במאמר המתחיל "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בביאור משמעותו ועניינו של עלמא דאתגליא.

2 וסובב הוא למעלה מהדעת וההשגה ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי דעת ואמונה. ומ"ש בד"ה וירא ישראל את כו' ויאמינו בה'.

ואור סובב כל עלמין הוא למעלה מדעת ומהשגה. וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "וידעת היום" בענין דעת ואמונה, ומה שנכתב במאמר המתחיל "וירא ישראל את" וגו', "ויאמינו בהוי".

ובתורה יש ג"כ גליא וסתים וכמ"ש בד"ה תורה צוה. ובנשמות ישראל יש ג"כ גליא וסתים כמבואר לעיל ע"פ

גם בתורה יש נגלה ונסתר, כפי שמוסבר במאמר המתחיל "תורה צוה" [לנו משה]. גם בנשמות ישראל יש נגלה ונסתר, כפי שמוסבר לעיל על [הפסוק]

כי תצא ובד"ה היום הזה מצוך ובד"ה יונתי בחגוי וישראל מתקשראן באורייתא שהשגת התורה מלובשת בכל אחד ואחד מיישראל. כמ"ש וזאת לפנינו בישראל ואין זאת אלא תורה שהיא מלובשת בפנימיות כו'

"כי תצא", ובמאמר המתחיל "היום הזה מצוך", ובמאמר המתחיל "יונתי בחגוי". וישראל קשורים בתורה, שכן השגת התורה מלובשת בכל אחד ואחת מיישראל, ככתוב: "וזאת לפנינו בישראל"; ו"זאת" אינה אלא תורה, המלובשת בפנימיות וכו'.

(עמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן ובד"ה ויהי מקץ ועיין מענין וזאת לפנינו ברות ר"פ נשא וברות ע"פ זה זח"ג [זהר חלק ג] חקת ק"פ סע"א [סוף עמוד א]) ואורייתא מתקשרא בקודשא בריך הוא דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד עי' [עיין] בפי בשלח (ד"ס סע"א [סוף עמוד א]).

(ראו מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "ראה אנכי נותן" ובמאמר המתחיל "ויהי מקץ"; ועיינו בעניין "וזאת לפנינו בישראל" ברות, בתחילת פרשת נשא, וברות על פסוק זה, ובזהר חלק ג, חוקת, דף ק"פ סוף ע"א.) והתורה קשורה בהקדוש ברוך הוא, שכן התורה והקדוש ברוך הוא הם דבר אחד; ראו [בזהר], פרשת בשלח (דף ס' סוף ע"א).

והיינו שהתורה היא הממוצע המחבר ומקשר בחינת אלהותו ית' בנש"י [בנשמות ישראל] בבחינת ממלא ובבחינת סובב שיהא התקשרות בחי' גליא שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' גליא דהקב"ה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

כלומר, התורה היא הממוצע המחבר ומקשר את בחינת אלקותו יתברך עם נשמות ישראל, הן בבחינת ממלא כל עלמין והן בבחינת סובב כל עלמין: כדי שהבחינה הגלויה שבנשמות ישראל תהיה קשורה לבחינה הגלויה של הקדוש ברוך הוא, לבחינת ממלא כל עלמין,

ובחינת פנימיות וסתים שבנש"י [שבנשמות ישראל] לבחי' סובב כל עלמין והיינו ע"י דאורייתא ג"כ סתים וגליא

ואת בחינת הפנימיות והנסתר שבנשמות ישראל לבחינת סובב כל עלמין. והיינו באמצעות היות התורה עצמה גם נסתרת וגם גלויה

(ועמ"ש בד"ה ולא תשבית מלח וסד"ה שובה ישראל ועמ"ש בביאור ע"פ ועשו להם ציצית בענין עוטה אור כשלמה ובענין שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג [על גבין] אש לבנה דהיינו שיש בה פנימיות וחיצוניות כו')

(וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "ולא תשבית מלח" ובסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל"; וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "ועשו להם ציצית", בעניין "עוטה אור כשלמה" ובעניין שהתורה ניתנה באש שחורה על גבי אש לבנה, כלומר, שיש בה פנימיות וחיצוניות וכו').

וזהו כי המצוה הזאת כו' לא נפלאה וגו' ר"ל [רוצה לומר] שאינו מופרש ממך כלל דהיינו שהיא בחינת ממלא שמתלבש בתוך עצמות נשמות ישראל. ולא רחוקה היא בחינת סובב שאינה מתלבשת אבל אינה רחוקה שמאיר דרך מקיף.

וזהו פירוש "כי המצוה הזאת" וגו', "לא נפלאה" וגו': כלומר, היא אינה נפרדת ממך כלל. היינו, זוהי בחינת ממלא כל עלמין, המלוכשת בעצם נשמות ישראל. "ולא רחוקה היא" — זוהי בחינת סובב כל עלמין, שאינה מלוכשת, אך אינה רחוקה, שכן היא מאירה בדרך מקיף.

3 ופי' אשר אנכי מצוך היום היינו כי בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי התורה נצחית ובכל יום אנו אומרים היום וכן והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שיהיו בעיניך כחדשים.

ופירוש "אשר אנכי מצווח היום" הוא שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים, שהרי התורה נצחית, ובכל יום אנו אומרים "היום". וכן על הפסוק "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווח היום" אמרו חז"ל שיהיו בעיניך כחדשים.

4 ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה. וכמאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם שכל עוה"ז עד למחר שהוא קבול שכר נקי היום.

וראה מה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "ציון במשפט תפדה". וכמאמר חז"ל: "היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם" — כל העולם הזה, עד ל"מחר" שהוא זמן קבלת השכר, נקרא "היום".

ובראש השנה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך שכל ר"ה [ראש השנה] נעשה בבחי' היום מחדש ונמשך על כל השנה.

ובראש השנה אנו אומרים: "זה היום תחילת מעשיך"; שכן בכל ראש השנה נעשית בחינת "היום" מחדש, והיא נמשכת על פני השנה כולה.

אך צריך להבין מה שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] אדם נדון בכל יום גם ראש חדש נקרא ראשי חדשים וכן שבת מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

אך צריך להבין את דברי חז"ל: "אדם נדון בכל יום". גם ראש חודש נקרא "ראשי חודשים", וכך גם שבת: "מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו".

5 והענין שהוא ית' למעלה מהזמן לכן כל בחינת זמן של ששת ימי בראשית במחשבה אחת נברא צופה

והענין הוא: הוא יתברך למעלה מן הזמן; לכן כל ממד הזמן של ששת ימי הבריאה נברא במחשבה אחת. הוא צופה

ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה והארה אחת כמ"ש ויצא כברק חצו שהוא בדרך סקירה והארה אחת כל שבעת ימי בראשית וימות המשיח ותחיית המתים.

ומביט עד סוף כל הדורות במבט ובהארה אחת, כפי שנאמר: "והצו יצא כברק" — כלומר, כל שבעת ימי בראשית, ימות המשיח ותחיית המתים, נראים במבט ובהארה אחת.

6 וכן חמשים אלפים יובלות שהם גילויים ועליות בעילוי אחר עילוי כולם נבראו במחשבה אחת שהוא

חיות כללות [עמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע] כמ"ש

וכך גם חמישים אלף היובלות, שהם גילויים ועליות, עלייה אחר עלייה — כולם נבראו במחשבה אחת, שהיא חיות כללותם [ראו מה שנכתב על כך בביאור לפסוק "יונתי בחגוי הסלע"], כמו שכתוב,

פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שיש כמה בחי' חי כמ"ש חי חלי הוא יודוך לכן נאמר לכל חי שכל עולם מקבל חיותו בפרטיות

"פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון": יש כמה בחינות של "חי", כמו שכתוב: "חי חי הוא יודוך"; לכן נאמר "לכל חי", שכן כל עולם מקבל את חיותו באופן פרטי.

אבל הכל הוא בחי' רצון אחד פשוט ובהשתלשל לדיבור עליון נעשה עשרה מאמרות ע"ד משל מבשרי אחזה אלוה שהדיבור

אבל כל זה הוא בחינת רצון אחד פשוט; וכשהוא משתלשל אל הדיבור העליון, הוא נעשה עשרה מאמרות. דרך משל, על פי "מבשרי אחזה אלוה": הדיבור

נחלק לפרטי פרטים ובמחשבה הוא כולל כל הדבורים במחשבה אחת מכ"ש [מכל שכן] למעלה ככל הפרטים נכללים בחיות כללי אחד:

מתחלק לפרטים רבים עד אין קץ, ואילו במחשבה נכללות כל המילים במחשבה אחת; וכל שכן למעלה, שכל הפרטים נכללים בחיות כללית אחת.

7 והנה כל החיות של כל השנה הוא נמשך בר"ה [בראש השנה] כי אדם נברא בראש השנה. והעולם נברא בכ"ה באלול וביום וי"ו נברא אדם בצלמנו כדמותנו

והנה, כל החיות של השנה כולה נמשכת בראש השנה, שכן האדם נברא בראש השנה. העולם נברא בכ"ה באלול, וביום השישי נברא האדם "בצלמנו כדמותנו",

שהוא כולל כל הנבראים כולם כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שהיתה נשמתו כוללת כל הנשמות.

שכן הוא כולל את כל הנבראים, כולם, כמו שכתוב: "ויפח באפיו נשמת חיים" — נשמתו כללה את כל הנשמות.

לכן בכל ר"ה [ראש השנה] נעשה צירוף חדש שהוא הארה מהמקור שהוא הסובב חיות כללי על כל השנה וכל שנה ושנה הוא צירוף לחיות חדש ואח"כ נתחלק לפרטים

לכן בכל ראש השנה נוצר צירוף חדש [של אותיות], שהוא הארה מן המקור — סובב כל עלמין, חיות כללית לכל השנה. בכל שנה ושנה נוצר צירוף לחיות חדשה, ולאחר מכן היא מתחלקת לפרטים,

שהם י"ב חדשים וכל חדש מקבל חיות מהארת הכלל והיום הוא הפרט מכלל החדש ומקבל ממנו חיותו.

שהם שנים עשר החודשים. כל חודש מקבל חיות מהארת הכלל, והיום הוא הפרט בתוך כלל [החיות] של החודש, והוא מקבל ממנו את חיותו.

8 ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] איזה חג שהחודש מתכסה בו הוא ראש השנה שהוא המקור הכולל לכן הארת החודש מתבטל בו כביטול זיו השמש בשמש [ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות גבי

ולכן אמרו חז"ל: "איזהו חג שהחודש מתכסה בו?" — ראש השנה, שהוא המקור הכולל; לכן הארת החודש מתבטלת בו, כמו שקרן השמש מתבטלת בתוך השמש. [ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "יביאו לבוש מלכות", בעניין

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הנביאים והכתובים עתידים להבטל כו' ע"ש] כמאמר ברוך שאמר והיה העולם הוא חיות כללי לכל העולם וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] והלא במאמר אחד היה יכול להבראות

ולכן אמרו חז"ל שהנביאים והכתובים עתידים להתבטל כו'; עיינו שם. וכמו במאמר "ברוך שאמר והיה העולם": זהו כוח החיות הכללי של העולם כולו. וזהו שאמרו חז"ל: "והלא במאמר אחד היה יכול להיבראות?"

שהוא החיות כללי [ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' תולדות בדף קל"ה ע"א בפ"י במאמר אחד ע"ש] ברוך אומר ועושה הוא הפרט

שהוא כוח החיות הכללי. [ועיינו כמה שכתב הרמ"ז בפרשת תולדות, בדף קל"ה ע"א, בפירוש "במאמר אחד"; עיינו שם.] "ברוך אומר ועושה" הוא הפרט,

שהוא צירוף חדש לכל יום [ע' [עיינ] בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוה"כ [יום הכפורים] גבי כאשר יתבונן המשכיל

שהוא צירוף חדש לכל יום. [עיינו בזהר, בשלח, דף ס"ג ע"ב, ובפרשת יתרו, דף פ"ח ע"א; ועיינו כמה שכתוב במאמר המתחיל "לבאר ענין יום הכיפורים", בענין "כאשר יתבונן המשכיל",

כי באמת חדשים לבקרים כו' יעו"ש [יעו"ש] וכן חיות של שנה זו אינו החיות של שנה שעברה.

כי באמת חדשים לבקרים כו'; עיינו שם.] וכך גם כוח החיות של השנה הזאת אינו כוח החיות של השנה שעברה.

9 וזהו שאומרים בראש השנה זה היום תחלת מעשיך שנעשה הארה מחדש מהכלל וכן אצל התורה נאמר

אשר אנכי מצוך היום כי באמת צריך לירד דרך השתלשלות להתלבש בזמן [ועמ"ש בפ' עקב בד"ה

וזהו שאומרים בראש השנה: "זה היום תחילת מעשיך", שכן הארה מתחדשת מן הכלל. וכך גם על התורה נאמר: "אשר אנכי מצוך היום", כי באמת עליה לרדת דרך השתלשלות ולהתלבש בזמן (וראו מה שכתוב בפרשת עקב, במאמר המתחיל

ולהבין שרש כו' גבי פי' על תורתך שלמדתנו] ובכל יום יורד הארה חדשה מהתורה להתלבש.

"ולהבין שרש" וכו', בענין פירוש "על תורתך שלמדתנו"). ובכל יום יורדת מן התורה הארה חדשה כדי להתלבש.

10 וזהו שאנו מברכין בכל יום נותן התורה מחדש. [ועוד יובן זה עפמ"ש [על פי מה שכתוב] לעיל סדי"ה כי

המצוה הזאת גבי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי

וזו הסיבה שאנו מברכים בכל יום את ה': "נותן התורה", מחדש. [הדבר יובן עוד על פי הכתוב לעיל, בסוף המאמר המתחיל "כי המצוה הזאת", בעניין "כל הקורא ושונה, הקדוש ברוך הוא קורא ושונה כנגדו"; וראו גם את הכתוב במאמר המתחיל "אני ישנה ולבי ער", בעניין

והנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כו' וכמ"ש ויקם עדות ביעקב כו' ע"ש ובד"ה צאינה וראינה ועמ"ש בפי' בשלח בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום]

"והנה, על ידי אתערותא דלתתא זו באה אתערותא דלעילא" וכו', וכמו שכתוב "ויקם עדות ביעקב" וכו'; ראו שם, וכן במאמר המתחיל "צאינה וראינה"; וראו את הכתוב בפרשת בשלח, במאמר המתחיל "ויאמר משה אכלוהו היום".

וכן כנסת ישראל חדשים לבקרים רבה אמונתך שבכל יום צריך לקנות בנפשו אמונה חדשה מהמקור וכך גם כנסת ישראל אומרת: "חדשים לבקרים, רבה אמונתך": בכל יום על האדם לרכוש בנפשו אמונה חדשה מן המקור.

כי ימים יצרו כל ימי האדם שהם שבעים שנה הם יצרו וקצובים לאדם ולא אחד בהם שהקרי הוא בוי"ו שהימים הנקצבים הוא בשביל שיתגלה ויתרבה הארה באמונה בתוספת חדש בכל יום "ימים יוצרו": כל ימיו של האדם, שהם שבעים שנה, נוצרו ונקצבו לו, "ולא אחד בהם" — שהרי הקרי הוא בוי"ו, "ולו אחד בהם". הימים שנקצבו לאדם נועדו לכך שהארת האמונה תתגלה ותתרבה, בתוספת חידוש בכל יום.

וזהו רבה אמונתך מבחי' סובב ע"י שרואה בכל יום ערב ובקר תמידין כסדרן מזה יכיר למעלה מהזמן: וזהו "רבה אמונתך" — מן הבחינה של סובב כל עלמין: כאשר האדם רואה שבכל יום באים ערב ובקר כסדרם, תמיד, הוא מגיע מכך להכרה במה שלמעלה מן הזמן.

11 ב והנה הארה שבנפש האדם היא בשני בחי' ממלא וסובב ממלא נקרא שמתלבש ונתפס במוחו השגת אלהות.

(2) והנה, ההארה שבנפש האדם היא בשתי בחינות: ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין. ממלא כל עלמין הוא כאשר השגת האלוקות מתלבשת בתודעתו ונקלטת בשכלו.

כמ"ש ובחרת בחיים לאהבה את ה' וגו' כי הוא חייך כי הבחירה בשכל לבד לבחור בטוב ולמאוס ברע ואהבה הוא בלב

כמו שכתוב: "ובחרת בחיים, לאהבה את ה' וגו', "כי הוא חייך". הבחירה היא בשכל בלבד — לבחור בטוב ולמאוס ברע — ואילו האהבה היא בלב.

והבחירה קודם לאהבה שצריך להרגיל א"ע [את עצמו] בשכלו שיהיה מוסכם אצלו לבחור בחיים [ועמ"ש מזה בד"ה שמע ישראל בפי' ואתחנן] כמאמר ראה נתתי לפניך היום וגו'

והבחירה קודמת לאהבה: על האדם להרגיל את עצמו בשכלו, עד שיהיה מוסכם אצלו לבחור בחיים [ועיי' במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "שמע ישראל" בפרשת ואתחנן], כמאמר: "ראה נתתי לפניך היום" וגו',

ובחרת בחיים שהוא החיות של שמים וארץ שאנו רואים ולא לבחור בגשמיות שהן כל תענוגי עולם הזה הכלה ונפסד שנקרא מות ואחר שיסכים בשכלו הבחירה בטוב

"ובחרת בחיים" — כלומר, בחיותם של השמים והארץ שאנו רואים, ולא לבחור בגשמיות, היינו בכל תענוגות העולם הזה, שסופם לכלות והם נפסדים, ונקראים "מוות". ולאחר שיסכים בשכלו לבחור בטוב,

שהוא החיים יתבונן לבוא לבחינת אהבה וכמ"ש מזה בהד"ה שמע ישראל כי הוא חייך שהוא החיים האמיתיים כמ"ש כי עמך מקור חיים

שהוא החיים, יתבונן כדי להגיע לבחינת אהבה, וכמו שנכתב על כך במאמר המתחיל "שמע ישראל": "כי הוא חייך" — הוא החיים האמיתיים, כמו שכתוב: "כי עמך מקור חיים".

וזהו בחינת ממלא שבנפש האדם שהאהבה נתלבש ונתפס בשכלו והוא בחינת בכל לבבך ובכל נפשך ובחינת סובב הוא בחינת ובכל מאדך למעלה מהכלי שהוא השכל.

וזהו בחינת ממלא כל עלמין שבנפש האדם: האהבה מתלבשת בשכלו ונקלטת בו, והיא בחינת "בכל לבבך ובכל נפשך". ובחינת סובב כל עלמין היא בחינת "ובכל מאדך" — למעלה מהכלי, שהוא השכל.

12 ועיי' מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. [ועד"ז גם בתשובה יש ב' בחינות תשובה תתאה ותשובה עילאה] אך להסביר הענין איך אפשר להיות עבודה בבחינת סובב למעלה מהשכל.

ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "ועתה יגדל נא". [וכך גם בתשובה יש שתי בחינות: תשובה תתאה ותשובה עילאה.] אך כדי להסביר את העניין: כיצד ייתכן שהעבודה תהיה בבחינת סובב, למעלה מן השכל?

אך העניין הוא על ידי תשובה במסירת נפש שהוא למעלה מהדעת וכמ"ש במ"א שלכן לא נאמר בתורה טעם על מס"נ [מסירות נפש]

אלא העניין הוא שהדבר נעשה באמצעות תשובה במסירות נפש, שהיא למעלה מן הדעת, וכפי שנכתב במקום אחר: משום כך התורה אינה נותנת טעם למסירות נפש,

כמו שנאמר טעם על אהבה כדכתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך והיינו לפי שהאהבה נמשכה מבחי' שכל וטעם

כמו שהיא נותנת טעם לאהבה, כנאמר: "לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך". הטעם לכך הוא שהאהבה נמשכת מבחינת שכל וטעם,

דדרך השתלשלות משא"כ על מס"נ [מסירות נפש] לא נאמר טעם לפי שהוא למעלה מהשכל [וכמ"ש בד"ה כי טובים דודיך].

על פי דרך ההשתלשלות; ואילו למסירות נפש לא ניתן טעם, מפני שהיא למעלה מן השכל (כפי שנכתב במאמר המתחיל "כי טובים דודיך",

בפי שמות ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא] והיא בחינת אמונה שלמעלה מהדעת שנמשך מבחי' סובב [ועמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים גבי]

בפרשת שמות, וכן במאמר המתחיל "חייב אינש לבסומי בפוריא"). וזו בחינת אמונה שלמעלה מן הדעת, הנמשכת מבחינת סובב (ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "ואלה המשפטים", בעניין

כי תקנה עבד עברי. ששרש הנשמות מבחי' בעבר הנהר היוצא מעדן שהוא מבחי' עגולים וסוכ"ע.

"כי תקנה עבד עברי": שורש הנשמות הוא מבחינת "בעבר הנהר", הנהר היוצא מעדן, שהיא מבחינת העיגולים וסובב כל עלמין.

13 והנה גילוי בחי' זו בנפש האדם זהו הגילוי מבחי' סובב והוא שלא כסדר ההשתלשלות משכל למדות כו' כ"א מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

והנה, גילוי בחינה זו בנפש האדם הוא גילוי מבחינת סובב כל עלמין, והוא אינו לפי סדר ההשתלשלות — מן השכל אל המדות וכו' — אלא מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

וכענין אע"ג [אף על גב] דאיהו לא חזי מזליה חזי. שהמשכה זו מבחי' מזליה בפנימית הוא הגילוי מלמעלה מבחי' השתלשלות עילה ועלול שכל ומדות כו']

וכעין העניין של "אף על פי שהוא עצמו אינו רואה, מזלו רואה": המשכה זו מבחינת מזלו, בפנימיות, היא גילוי מלמעלה מבחינת ההשתלשלות של עילה ועלול, שכל ומדות וכו'.

לכן במקום שבעלי תשובה עומדים כו'. אך להבין טעם הדבר הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון וכתוב בדבר ה' וגו'.

לכן "במקום שבעלי תשובה עומדים" וכו'. אך כדי להבין את הטעם לכך, הנה כתוב: "אני ראשון ואני אחרון", וכתוב: "בדבר הוי"י וגו'.

פירוש שהבריאה היא על ידי דבור וכתוב בראשית ברא אלהים שהבריאה היא יש מאין והענין שבריאית העולמות אינו בדרך השתלשלות מעילה לעלול.

כלומר, הבריאה היא באמצעות דיבור. וכתוב: "בראשית ברא אלקים" — הבריאה היא יש מאין. והענין הוא שבריאית העולמות אינה בדרך של השתלשלות, מעילה לעלול.

ע"ד משל אצל האדם שהמדות מהשכל והדיבור מהמדות הוא דרך השתלשלות שע"י המדה נעשה הבל הלב.

על דרך משל אצל האדם: המדות נובעות מן השכל, והדיבור מן המדות; זהו בדרך השתלשלות, שכן באמצעות המדה נוצר הבל הלב,

14 ואחר כך קול ודבור שהדבור נמשך מהקול והקול וכו' הכל בדרך המשכה והשתלשלות עילה ועלול.

ואחר כך באים הקול והדיבור; הדיבור נמשך מן הקול, והקול וכו' — הכול בדרך של המשכה והשתלשלות, עילה ועלול.

אבל בבריאית העולמות אינו דרך השתלשלות והמשכה שמאמר יהי רקיע אינו ערך של המאמר שיהיה נמשך ממנו רקיע שאף ריבוא רבבות צמצומים והשתלשלות ממדרגה למדרגה דרך עילה ועלול לא יועילו שישתלשל ויתהוה חומר גשמי אפילו

אבל בריאית העולמות אינה בדרך של השתלשלות והמשכה. שהרי מן המאמר "יהי רקיע" אין ערך לכך שרקיע יימשך ממנו; גם רבבות רבבות של צמצומים והשתלשויות ממדרגה למדרגה, בדרך של עילה ועלול, לא יועילו להוריד ולהוות חומר גשמי, אפילו

כמו חומר הרקיע מהשתלשלות הרוחניות כו' אלא שהוא כח א"ס ב"ה הכל יכול לברוא הרקיע ע"י המאמר יהי רקיע יש מאין וזהו שלא בסדר ההשתלשלות כ"א בבחי' דלוג

כמו חומר הרקיע, מתוך השתלשלות הרוחניות וכו'. אלא זהו כוחו של אין סוף, ברוך הוא, הכליכול, לברוא את הרקיע באמצעות המאמר "יהי רקיע", יש מאין. אין זה בסדר ההשתלשלות, אלא בדרך של דילוג.

וכן כל הנבראים כו' מהבורא הוא מאין ולא דרך השתלשלות כי א"א להיות נמשך בחי' נברא גם בחי' חכמה שבהם אפילו מבחי' דבור שלמעלה

וכך גם כל הנבראים וכו': [התהוותם] מן הבורא היא יש מאין, ולא בדרך של השתלשלות. שהרי אי אפשר שמדרגת נברא, ואפילו מדרגת החכמה שבהם, תימשך אפילו מבחינת הדיבור שלמעלה,

שהוא בחינת התגלות שלמעלה שהבורא הוא היפך הנבראים ואפילו גם על התהוות חכמה עילאה מא"ס ב"ה נאמר והחכמה מאין תמצא שאפילו להיות נמשך בחינת אנת חכים

שהיא בחינת גילוי שלמעלה; שהרי הבורא הוא הפך הנבראים. וגם על התהוות החכמה העילאה מן אין סוף, ברוך הוא, נאמר: "והחכמה מאין תמצא"; שהרי אפילו המשכת הבחינה של "אתה חכם,

ולא בחכמה ידיעא היינו התלבשות אור א"ס בחכמה אינו בבחינת השתלשלות וכל מה שנוכר בספרים השתלשלות עילה ועלול אינו על הנבראים מהבורא [כ"א בהשתלשלות רוח הבהמה מפני שור שבמרכבה משא"כ בהתהוות הגשמיות ממש

ולא בחכמה ידיעה" — כלומר, התלבשות אור אין סוף בחכמה אינה בדרך של השתלשלות. וכל מה שנוכר בספרים על השתלשלות של עילה ועלול אינו עוסק בנבראים [המתהווים] מן הבורא, אלא בהשתלשלות רוח הבהמה מפני שור שבמרכבה; ואילו בהתהוות של גשמיות ממש,

וכן בהתהוות הרוחניות מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש וכמ"ס כ"ז [כל זה] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיה[ה].

וכן גם בהתהוות הרוחניות מאין סוף, ברוך הוא, יש יש מאין ממש, כפי שמוסבר כל זה באגרת הקודש, בקטע המתחיל "איהו וחיה[ה]".

15 וזהו אני ראשון פ"י שלהיות התהוות ראשית ההתהוות היינו חכמה עילאה הוא שלא ע"י השתלשלות אלא והחכמה מאין תמצא.

וזהו "אני ראשון": כלומר, התהוותו של הדבר הראשון שמתהווה — חכמה עילאה — אינה נעשית בדרך השתלשלות, אלא "והחכמה מאין תמצא".

וזהו אני ראשון אני אותיות אין ועד"ז גם כן אני אחרון היינו להיות התהוות שמים ו ארץ גשמיים מן המאמר הרוחני אינו דרך השתלשלות כ"א יש מאין והוא מבחינת סוכ"ע.

וזהו "אני ראשון": אותיות "אני" הן אותיות "אין". וכך גם "אני אחרון": התהוותם של שמים וארץ גשמיים מן המאמר הרוחני אינה בדרך השתלשלות, אלא בבחינת יש מאין; והתהוות זו היא מבחינת סוכב כל עלמין.

16 ועמ"ש מזה ע"פ יביאו לבוש מלכות ולכן כל המשכות צריך להיות מהמקור שהוא האין. ולכן כדי להמשיך הארה והמשכה זו ומה גם ברי"ה [בראש השנה] שאזי נמשך חיות כללי לכל השנה

ראו גם את מה שנכתב על הפסוק "ויביאו לבוש מלכות". לכן כל המשכות צריכות לבוא מן המקור, שהוא האין. משום כך, כדי להמשיך הארה והמשכה זו — וביתר שאת בראש השנה, שבו נמשכת חיות כללית לכל השנה —

לכן צ"ל העבודה ג"כ בבחי' סוכב שבנפש וזהו דוקא ע"י תשובה שכאשר האדם מוסר נפשו לה' כמו רבי אליעזר בן דרודיא שהוא מסירת הרצון.

לכן גם העבודה צריכה להיות בבחינת סוכב שבנפש. הדבר נעשה דווקא באמצעות תשובה: כאשר האדם מוסר את נפשו לה', כמו רבי אליעזר בן דרודיא, הרי זו מסירת הרצון.

17 ועד"ז עכ"פ [על כל פנים] מסירת הרצון לה' בכל עניני רצונות הנפש להיות בטל רצונך להיות עוצם עיניו וכנ"ל.

וכך, לכל הפחות, יש למסור לה' את הרצון בכל הדברים שהנפש רוצה: לקיים את "בטל רצונך", ולהיות מי ש"עוצם את עיניו", כפי שהוזכר לעיל.

וכן בשמיעה ודיבור וכן לא תתורו אחרי לבבכם ביטול רצון כנ"ל. וכן בעשיית טוב בעל כרחך דוקא לעשות הכל בהיפוך רצונו.

וכך גם בשמיעה ודיבור, וכן ב"לא תתורו אחרי לבבכם": בכל אלה יש ביטול הרצון, כפי שהוזכר לעיל. וכך גם בעשיית הטוב: דווקא בעל כורחו, לעשות הכול בניגוד לרצונו שלו.

18 וזהו גי' בחי' מס"נ [מסירות נפש] כי מה לי קטלא כולה כו' שהוא אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ע"י לב נשבר ונדכה אדם ובהמה תושיע שיעשה עצמו כבהמה ולא יחפוץ ברצון ותאוות גשמיות כמ"ש ועמך לא חפצתי

וזהו גם בחינת מסירות נפש, שהרי "מה לי קטלא כולה" וכו'. זהו כיפוף הסטרא אחרא באמצעות "לב נשבר ונדכה". "אדם ובהמה תושיע" — שהאדם יעשה את עצמו כבהמה, ולא ירצה רצונות ותאוות גשמיים, ככתוב: "ועמך לא חפצתי";

דהיינו אפילו מה שעמך הוא היודע הוא המדע איהו וגרמוהי חד כ"א כלה שארי ולבבי אליו ית' ממש וכמאמר בכל קראנו אליו ולא למדותיו מכש"כ [מכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] רצונות גשמיים כו'.

כלומר, אפילו מה ש"עמך" — "הוא היודע, הוא המדע", "איהו וגרמוהי" (הוא וכליו) אחד — ואף על פי כן "כלה שארי ולבבי" אליו יתברך ממש; וכמאמר: "בכל קראנו אליו" — אליו, ולא למידותיו. על אחת כמה וכמה, וקל וחומר, שאין לרצות רצונות גשמיים וכו'.

19 ועי"ז יוכל לבא לבחי' ובכל מאדך להמשיך מבחי' סובב כי ע"י ביטול הרצון הוא מגיע להמקור ובאמצעות זאת הוא יכול להגיע לבחינת "ובכל מאדך", ולהמשיך מבחינת סובב כל עלמין; שכן באמצעות ביטול הרצון הוא מגיע למקור,

שהוא האין וכתוב קרוב ה' לכל קוראיו וגוי באמת וזהו קורא בתורה שקורא להמקור להיות נמ שך בתורה

שהוא בחינת אין. ונאמר: "ה' קרוב לכל קוראיו וגוי באמת". וזהו [פירוש] "קורא בתורה": שהוא קורא למקור, כדי שיימשך לתוך התורה.

כי אורייתא מכחה נפקת והחכמה מאין תמצא וע"י מסירת נפש ממשיך מהמקור וכל מה שלומד וקורא אח"כ הוא נקרא תורה לשמה לשם התורה שממשיך הארה מהמקור להתורה.

שהרי התורה יוצאת מחכמה, ו"החכמה מאין תמצא". ובאמצעות מסירות נפש הוא ממשיך מן המקור; וכל מה שהוא לומד וקורא לאחר מכן נקרא תורה לשמה: לשם התורה, משום שהוא ממשיך הארה מן המקור אל התורה.

20 וזהו ועשיתם אתם אל תקרא אותם אלא אתם וכו' שנקרא עשיית המצוה ולא קיום בלבד כי אם עשיה מחדש שהוא בחינת התפשטות המחיה כל העולמות וז"ש [וזהו שכתוב]

וזהו [פירוש] "ועשיתם אותם": אל תקרא "אותם" אלא "אתם" וכו'; כי המצווה נקראת "עשייה", ולא רק קיום שלה, אלא עשייה מחדש — בחינת ההתפשטות המחיה את כל העולמות. ועל כך נאמר,

כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו. לעשותו דוקא להמשיכו מחדש מהמקור וכמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה בפ"י עושי דברו.

"כי קרוב אליך הדבר" וכו', "לעשותו". "לעשותו" דווקא — להמשיך אותו מחדש מן המקור, וכמו שכתוב בדרוש המתחיל "כשעה שהקדימו נעשה", בפירוש "עושי דברו".

21 ולכן נאמר במוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה בחי' לעשותו. דהנה כי נשגב שמו לבדו עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהשם אינו עצמותו כמו אצל האדם שם ראובן ושמעון אינו אלא הארה מעצמותו.

ולכן נאמר במוסף של ראש השנה: "ועשיתם עולה" — בחינת "לעשותו". שהרי "נשגב שמו לבדו": קודם שנברא העולם היו הוא ושמו בלבד; שכן השם אינו עצמותו, כשם שאצל אדם השם ראובן או שמעון אינו אלא הארה מעצמותו.

22 ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו. וכן ביו"ד נברא עולם הבא ובה"א [ובית הלל אומרים] נברא עולם הזה הכל בבחי' שם לבד.

ועיינו במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "את שבתותי תשמרו". וכן, העולם הבא נברא באות יו"ד והעולם הזה באות ה"א — הכול בבחינת שם בלבד.

וע"י מסירת נפש הוא ממשיך בחי' סובב שמגיע עד המקור. וזהו כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום.

ובאמצעות מסירות נפש הוא ממשיך את בחינת סובב כל עלמין, המגיעה עד המקור. וזהו "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום":

אני ממש שהוא מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' שם והארה כו' ולכן נקרא עשייה מחדש והיינו ע"י בפיו הוא תורה.

"אנכי" ממש, כלומר מהותו ועצמותו ית', שלמעלה לאין ערוך מבחינת שם והארה וכו'. לכן היא נקראת עשייה מחדש. והדבר נעשה באמצעות "בפיו", שהיא התורה,

23 ובלבבך הוא תשובה. וזהו לעשותו פי' שזהו שעושים ממש כביכול בחי' דברו ולא קיום בלבד כנ"ל וכענין ויעש דוד שם כמ"ש במ"א.

ו"בלבבך" היא תשובה. וזהו "לעשותו": שהאדם עושה ממש, כביכול, את בחינת דברו, ולא רק מקיים [אותו], כנזכר לעיל; וכעין "ויעש דוד שם", כפי שנכתב במקום אחר.

וז"ש [וזהו שכתוב] בקרבן מוסף דר"ה [דראש השנה] ועשיתם עולה כי ר"ה [ראש השנה] הוא תחלת מעשיך שעושים ובונים בחי' דברו ית' והיינו מהמקור שהוא האין.

וזהו שכתוב בקרבן המוסף של ראש השנה: "ועשיתם עולה". שכן ראש השנה הוא "תחילת מעשיך", שבו עושים ובונים את בחינת דברו יתברך; והדבר נעשה מן המקור, שהוא האין.

24 וזהו שאומרים במלכיות כה אמר הד צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון ואני אחרון כו'.

וזהו שאומרים במלכויות [פסוקי המלכות]: "כך אמר הוי' צבאות, מלך ישראל וגואלו: אני ראשון ואני אחרון" וכו'.

ועמ"ש מזה בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה צואך בחרוזים. וע' בזהר ס"פ פנחס דרנ"ח ע"ב מענין ועשיתם עולה.

ועיינו כמה שנכתב על כך בשיר השירים, במאמר הפותח במילים "צווארך בחרוזים". ועיינו בזהר, סוף פרשת פינחס, דף רנ"ח ע"ב, בעניין "ועשיתם עולה".

וגם פי' לעשותו ע"ד מ"ש בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה כו' עשייה איהו לעילא.

וגם פירוש "לעשותו" הוא על דרך מה שנכתב בזהר, פרשת וירא, דף קט"ו ע"א, על הפסוק "ויעש הוי' לשרה" וכו': "עשייה היא למעלה".

25 והיינו כי משם נמשך ג"כ להיות העשייה וההתהוות יש מאין שזהו למעלה מהשתלשלות ועמ"ש מזה

בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את הכבש האחד תעשה כו' והיינו ע"י ועמך לא חפצתי.

כלומר, גם משם נמשכת העשייה וההתהוות של יש מאין, שהיא למעלה מהשתלשלות. ראו גם מה שכתוב על כך במאמר המתחיל "צו את בני ישראל" וכו', על הפסוק "את הכבש האחד תעשה" וכו'. וזהו באמצעות "ועמך לא חפצתי".

אשר פי' חפץ הוא התשוקה הפנימית וכמ"ש בד"ה ושמתי כדכד גבי לאבני חפץ והיינו ע"י שיתבונן שכל העולמות הוא רק בחי' זמן

כי פירוש "חפץ" הוא התשוקה הפנימית, כפי שכתוב במאמר המתחיל "ושמתי כדכד", בעניין "אבני חפץ". והדבר נעשה באמצעות התבוננות בכך שכל העולמות אינם אלא בחינת זמן,

שהוא בחי' התפשטות הארה אחת כנ"ל וכלא חשיב לגמרי לגבי מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מבחי' זמן.

שהוא בחינת התפשטות של הארה אחת, כנזכר לעיל, ונחשב כלא וכאין ממש ביחס למהותו ועצמותו יתברך, שלמעלה לאין ערוך מבחינת הזמן.

26 ועי' מ"ש בד"ה מי אל כמוך. ולזה נתקנו עשרת ימי תשובה שיש עשר ספירות בנפש האדם ג' שכליים וז' מדות

וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "מי אל כמוך". לשם כך נקבעו עשרת ימי תשובה: בנפש האדם יש עשר ספירות, שלוש כוחות שכליים ושבע מדות רגשיות,

וצריך להעלותם כולן להי' בבחי' תשובה עד יוה"כ [יום הכפורים] שהוא למעלה כדכתיב לפני הי' תטהרו והיינו ע"י תשובה.

ויש להעלות את כולן להי' בדרך של תשובה, עד יום הכיפורים, שהוא למעלה, ככתוב: "לפני הוי' תטהרו"; והיינו באמצעות תשובה.

27 ודרך פרט שי בתשובה ג"כ ב' מדרגות תשובה תתאה ותשובה עילאה תשובה תתאה היא בבחינת ממלא שבנפש

ובפירוט: גם בתשובה יש שתי מדרגות, תשובה תתאה ותשובה עילאה. תשובה תתאה היא בבחינת ממלא כל עלמין שבנפש [האור הממלא],

היינו במחשבה דבור ומעשה הנמשכים מהשכל ומדות לקשרן כולן אליו ית' כל אחד לפי ערכו וזהו ענין בכל לבבך בשני יצריך ובכל נפשך.

כלומר, במחשבה, בדיבור ובמעשה, הנמשכים מן השכל והמדות, כדי לקשר את כולם אליו ית', כל אחד לפי ערכו. וזהו פירוש "בכל לבבך", בשני יצריך, "ובכל נפשך".

אך תשובה עילאה הוא בחי' סוכב שבנפש בחי' בכל מאדך וגם בחינה זו הוא קרוב אליך כמ"ש כי קרוב אליך הדבר מאד וכנ"ל בפ"י ולא רחוקה היא כו' כי קרוב כו':

אך תשובה עילאה היא בחינת סוכב כל עלמין שבנפש [האור המקיף], בחינת "בכל מאדך". וגם בחינה זו קרובה אליך, כמו שכתוב: "כי קרוב אליך הדבר מאד", וכפי שנתבאר לעיל בפירוש "ולא רחוקה היא" וגו', "כי קרוב" וגו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/nitzavim/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק